

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht - Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

„Ik ben niet gekomen om die te ontbinden, maar te vervullen.

Matth. 5 : 17-20

De Heere Jezus heeft niet alleen Zijn mond geopend om te spreken tot de levenden, die het leven der genade door wederbarende genade mochten leren kennen, doch ook tot degenen, die dat niet deelachtig waren. Zodat Hij sprak tot een gemengde schare. En al waren zij dus allen levend op de erve des verbonds, zo was dat nog niet bij allen een innerlijk leven uit de inplanting in Christus. Zodat het nog is een leven uit de wet van het werkverbond, die elk mens uit kracht van geboorte uit Adam heeft in zijn hart.

En die wet is in de grond der zaak de wet der zonde. En vanuit die bron kwamen zij de wet en de profeten te ontbinden. Door het niet ter harte te nemen, dat het door hen eenparig geleerd werd, dat de belofte Zalmaker het verdienen en het toepassen van de zaligheid voor Zijn rekening had genomen tegenover de Vader. En dat kwam zij te ontbinden, niet voor waarachtig te houden, daar het bij hen was een vertrouwen op de onderhouding van de uitwendige tempeldienst. Terwijl het was een zandgrond, door zichzelf te houden voor de ware kinderen van vader Abraham. En als vanzelf dachten zij daarin opgebouwd en zalig gesproken te worden door de Heere Jezus.

En dat deed Hij niet, daar Hij belang stelde in hun onsterfelijke ziel voor de eeuwigheid. Zij moesten naar de prediking van Johannes door de doop der wedergeboorte komen tot de waarachtige bekering van het hart. Om het te verstaan, dat hem is, naar woord van de wet en de profeten, het verdienen en het toepassen van de zaligheid. Om zo op Zijn leerschool de beleving van de waarachtige bekering te leren kennen.

Want Hij was gekomen in de staat der vernedering, om de straf der zonde te dragen en de daad der zonde met Zijn droefheid over de zonde te wenen. En dat, daar het door Hem is betuigd, dat Zijn ziel geheel bedroefd was tot de dood toe.

De Heere Jezus heeft met Zijn ganse ziel de smart der zonde gedragen, daar de mens met zijn ganse ziel zondigt tegen de Heere. Zodat hij met al zijn denken, willen en begeren leeft in de heerschappij van de ongerechtigheid. Het is alleen door Zijn genade, dat het harde zondahart vermurwd, verootmoedigd en vernederd kan worden tot verbinding aan de troon der genade, in het smeken om ontferming.

De mens heeft zijn innerlijk leven te toetsen aan het Woord des Heeren, dat het leven uit de wortel van eigen gerechtigheid om de ongerechtigheid te bedekken veroordeelt. Om daaraan ontdekt te worden, opdat het verstaan zou worden, dat de Heere Jezus gekomen is tot het verbinden en het vervullen van de wet en de profeten. Want in Hem is alles, wat ten leven en ter zaligheid nodig is. En dat kan ons alleen door Hem deelachtig gemaakt worden. Daar Hij gekomen is, opdat ellendige zondaren verlost zouden worden uit de heerschappij van zonde, Satan en ongelooft. Door hen in de vernieuwing van het hart de Goddelijke natuur deelachtig te doen worden.

De vastigheid en de onveranderlijkheid van dat alles heeft de Heere Jezus bevestigd met dit woord: „Want voorwaar zeg Ik u, totdat de hemel en de aarde voorbij gaan, zal

niet een jota noch een titel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied”.

Wat de kern van de zaak betreft gaat het bij de Heere Jezus in alles om de verheerlijking van Gods wet als wet van het werkverbond. Want die heeft Hij met Zijn ganse hart en Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid vervuld. Want Hij heeft haar vloek gedragen en het recht der wet verheerlijkt. En zo is het niet meer de wet van het werkverbond, maar de wet van Christus geworden, die Hij bij de wedergeboorte schrijft in het hart. En uit liefde tot die wet, wordt het een breken met de zonde en een komen tot de keus heilig voor de Heere te mogen leven. Het is uit liefde tot die wet, dat de straf der zonde aanvaard wordt met een innig en boetvaardig buigen voor de majesteit van Gods rechtvaardigheid. En in de heiligmaking is een wandelen in Christus, om te zoeken de dingen die boven en eeuwig zijn.

En al de verdorvenheid, die de oprechten daarin aankleeft, wordt door hen innig be-weend.

Want het is bij hen een innig jagen naar de volmaaktheid. Waartoe zij worden aangedreven door de wet der liefde, die uit de Goddelijke natuur van Zijn liefde is voortgekomen. En het is een vreugde van het hart, tot die heerlijkheid bereid te mogen worden. Zodat de geschonken Zalmaker in alles de totale verheerlijking van de wet ten doel heeft en zal volbrengen. Hij zal aan niet één jota noch één titel van de wet voorbijgaan. Want Hij heeft tot in de kleinste kleinigheden het recht der wet vervuld. Waartoe de hemel en de aarde onbeweeglijk vast zijn in Zijn hand.

„Zo wie dan een van de minste geboden zal ontbonden en de mensen also zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in het koninkrijk der hemelen”.

En zo zal de minste in het koninkrijk der hemelen, die aan de minste geboden is voorbijgegaan, teleurgesteld uitkomen, want hij is in zijn hart gebleven in de dienst der zonde. Het omkijken van de vrouw van Lot naar Sodom heen was op zichzelf maar een kleinigheid, en toch een duidelijk bewijs, dat zij met haar gehele hart aan Sodom verbonden was, wat haar een zoutpilaar deed worden.

„Maar zo wie dezelve zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in het koninkrijk der hemelen”. Maar is men in Gods koninkrijk de minste en onwaardigste in zichzelf, dan is de vrucht van diepe verootmoediging voor het aangezicht des Heeren, tot verbinding aan de Heere en Zijn dienst. Waarvan de Heere Jezus getuigenis geeft met dit woord: „maar zo wie dezelve zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in het koninkrijk der hemelen”. Maar is men in Gods koninkrijk de minste en onwaardigste in zichzelf, dan is de vrucht van diepe verootmoediging voor het aangezicht des Heeren, tot verbinding aan de Heer en Zijn dienst. Waarvan de Heere Jezus getuigenis geeft met dit woord: „maar zo wie dezelve zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in het koninkrijk der hemelen”.

Het gaat bij de Heere Jezus als Hij spreekt van doen en leren, om het beginsel van beleven en belijden. En dat is het beginsel van het nieuwe leven der genade. Waarin is de kracht van het geloof, dat door de liefde werkt, onder de dierbare bearbeiding van de Heilige Geest. Het is een komen tot de staat

VAN DE ADMINISTRATIE

De laatst gehouden „Ontmoetingsdag” 21 april j.l. in Sliedrecht, is voor velen onvergetelijk geworden. Een groot voorrecht is het, dat het gesprokene van die dag, in ons blad wordt opgenomen, waardoor alles rustig kan worden gelezen, zowel door hen die verhinderd waren, als degenen, die het alles mochten meemaken. Ook voor de Administratie is die dag bemoedigend geweest, zodat de uitgave van ons blad, ongehinderd weer kan worden voortgezet. De offervaardigheid was weer groot, naast de Heere onze dank daarvoor. De totale opbrengst van dien dag was f 12.617,10. Daarbij mag nog komen enkele giften, via Ds. Blom ontvangen van hen die dien dag niet konden bijwonen, n.l. 1 x f 10,—, 1 x f 25,—, 1 x f 100,—.

Ons werd nog ter hand gesteld f 12,— als overbetaling van de buskosten uit Elburg. Ook de giro heeft ons verrast, f 400,— werd ontvangen onder K. N., zijnde f 200,— voor B. h. P. en f 200,— voor de zending onder de Joden. Eén dag later ontvingen wij per giro nog een gift van f 200,— voor ons blad van H. K. te W. Ook konden wij een 10 tal nieuwe abonnees noteren. Voor alles onze dank. Wij blijven bij de voortduur, de uitgave van ons blad in uw liefde en offervaardigheid aanbevelen. Ten slotte, wie kan mij helpen aan het juiste adres van A. Huygen, Ponsstraat 14, 3751 XL Bunschoten?

Administratie „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen a/d Rijn, giro 704350.

v.d. L.

der genade en dat is de staat van het geloof. Het hart is daartoe met Gods beeld versierd, met kennis, gerechtigheid en heiligheid. En dat staat tegenover het kennen van de oude mens, die geen smart heeft over de verdorvenheid der ongerechtigheid. Maar dat nieuwe leven heeft God leren kennen in Zijn goedertierenheid tot bekering. Zodat er een keerpunt is gekomen in hart en leven. Het leven dat uit God is geboren, heeft God leren kennen in Zijn hoogheid en heiligheid. Het hart kleeft Hem aan, heeft Hem lief. En dat doet het hart breken met de zonde, in de innerlijke overtuiging, dat Hij het waardig is geliefd, gediend en gevreesd te worden. Het wordt terstond versierd met de vreze Gods, het beginsel van de ware wijsheid, om de dwaasheid der ongerechtigheid te belijden en te beleven. Het heeft geestelijke ogen om Zijn grootheid en heerlijkheid in Zijn heilsopenbaring te aanschouwen. En met het gehoor der oren luisteren zij naar de sprake van Zijn

getuigenis, met eerbied en diep ontzag. Want zij zijn gekomen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. En het is door de gerechtigheid van Gods beeld dat het hart beseft, dat de Heere, recht op hem heeft om door hem gediend en gevreesd te worden. En door de heiligheid van Gods beeld, begeert het hart heilig voor de Heere te leven. Zodat het nieuwe levensbeginsel door de drang van Zijn goedertierenheid voor Hem begeert te leven, om Zijn naam te belijden. Het is een wezenlijk zijn in het koninkrijk der hemelen en een kinderlijk buigen voor de grote Koning. En dat werpt zijn vruchten af voor hart en leven.

Maar in dat verband luisteren wij naar dit waarschuwend woord: „Want Ik zeg u, tenzij uw gerechtigheid overvloediger zij dan der Schriftgeleerden en der Farizeeën, dat gij in het koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan”. Want de levenden kunnen vanuit de wortel van eigen gerechtigheid gaan vertrouwen op de vruchten van het nieuwe leven. En dat maakt de edelste vruchten tot stinkende vruchten. Want de goede werken moeten zijn uit het geloof, naar Gods wet en tot Gods Eer. En de Heere let op die vruchten, om ingang te bekomen tot het koninkrijk der hemelen.

Maar desalniettemin is het recht ten eeuwige leven in de gerechtigheid van Christus. Die de wet Gods volmaakt heeft onderhouden tot dat einde. En Zijn gerechtigheid is in het verheerlijken van al Gods deugden tot verheerlijking van Zijn naam. En wordt door het geloof in de verheerlijkte Christus verkregen tot Zijn verheerlijking. Zodat wij ons hart en leven hebben te onderzoeken in het licht van het Woord des Geestes, of het bij alles wat de Heere schonk, in onze harten is een kinderlijk vertrouwen op Zijn gerechtigheid. Want dan is het de innerlijke vreugde van het hart, die gerechtigheid eeuwig te prijzen. Zodat wij deze onderwijzende vermaning van de Heere Jezus ter harte hebben te nemen.

Al is in de oefeningen en beproeving de zoete zalige vrucht van hemellevens in het hart, dan is het toch, door alles heen, de grond van het ingaan in de eeuwige zaligheid alleen in de eeuwige geldende gerechtigheid van de Heere Jezus Christus.

Soest

R.Kok

VAN DE REDAKTIE

1. **Gideon.** De prijs van het boek van Ds. Van der Ent is nog f 37,50.

Velen maken van de gelegenheid gebruik het boek voor deze voorintekensprijs te bestellen. Zo was er een moeder, die mij opbelde en 4 exemplaren voor haar kinderen bestelde. Als vele ouders het voorbeeld van deze moeder volgen zal er spoedig een tweede druk nodig zijn. Nu, dat zouden we van harte toejuichen. Een vriend bestelde het boek en schreef o.a.: Meerderen zullen dit boek willen lezen. Dat is een goede aanbeveling van deze collega en vriend. We nemen gaarne nieuwe bestellingen in ontvangst, telefonisch of schriftelijk.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** De gemeente Driebergen zou voor de school collecteren. Dat is gebeurd. De opbrengst van de collecte spreekt voor zichzelf, namelijk f 2400,—! Het doet ons ook persoonlijk erg goed, dat Driebergen op deze wijze gereageerd heeft. Het was een goede zondag in die gemeente, toen we daar mochten voorgaan. Door de medewerking van Driebergen en anderen kan het reformatisch onderwijs in Dundas en Hamilton voortgang vinden.

3. **Ons blad.** Het bestuur van de stichting vergaderde. Het stemt tot dankbaarheid, dat de lezers van ons blad en de bezoekers van de ontmoetingsdagen meelevens. Dat merken we steeds weer. Dat komt ook tot uiting in de giften en overbetalingen en door de kollekten op de ontmoetingsdagen. Daardoor is het mogelijk de prijs van f 10,— per jaar voor het blad te handhaven.

Ieder begrijpt, dat we daarmee de uitgave van ons blad niet kunnen bekostigen. Dan zou de abonnementsprijs f 20,— of meer moeten zijn. Maar ons bestuur wil er toch niet toe overgaan om de prijs te verhogen. Ook niet al worden de kosten van de uitgave elk jaar hoger. Tot nu toe zijn we niet beschaamd uitgekomen. Het bestuur vertrouwt er op ook in de toekomst op de spontane medewerking van lezers en bezoekers te mogen rekenen.

B.

CHRISTUS' ZELFOPENBARING ALS DE OPSTANDING EN HET LEVEN

Waarde vrienden van „Bewaar het Pand”,

Ons onderwerp is ontleend aan de geschiedenis van Lazarus' opwekking uit de dood, beschreven in Johannes 11 : 25a, als het antwoord van de Heere Jezus aan Martha. Zij meende dat de Heere te laat was gekomen. Hij verzekert haar echter, dat haar broeder zal opstaan en dat gelooft zij, maar dan zo, dat hij zal opstaan in de opstanding ten laatste dage. En dan zegt Christus: „**IK BEN DE OPSTANDING EN HET LEVEN**”.

Daarover willen we enkele gedachten voor u trachten te ontvouwen, namelijk: dat alle opstanding moet worden verklaard:

Ten eerste: vanuit Christus, in Hem;

Ten tweede: door Christus.

„Ik ben”. Dit getuigenis behoort tot de genaamde „Ik - spreuken” van Jezus. Zo verklaarde Hij o.a. „Ik ben de **GOEDE HERDER**”; „Ik ben de **DEUR**”; „Ik ben de

WEG”; „Ik ben het **LICHT** der wereld”; „Ik ben het **BROOD DES LEVENS**”; „Ik ben de **BLINKENDE MORGENSTER**”.

„Ik ben de Opstanding en het Leven”.

We zouden verwacht hebben dat Christus dit zou zeggen ná zijn opstanding uit de dood. Maar nu is het zeer opmerkelijk, dat Hij dit zegt vóór Zijn opstanding en wel tot Martha bij het graf van Lazarus.

De vraag is dus: hoe kan dit?

„Opstanding” onderstelt toch neerliggen, gevallen zijn. Méér nog.

Toen Jezus dit woord tot Martha sprak, had Hij toch nog niét uitgeroepen: Het is volbracht! Dat betekent: „het doel is bereikt”, d.w.z.: de schuld is betaald, de straf der zonde is ingeboet.

Zeër zeker, maar Jezus kon zeggen „Ik ben de Opstanding en het Leven”, omdat hij sprak als Middelaar!

En als Middelaar was Hij al van **EEUWIGHEID** verordineerd tot Middelaar, zowel, naar Zijn Godheid als Zijn mensheid. „Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest”, zo lezen we in Spreuken 8 : 23.

En heeft Christus niet in de „**RAAD DES VREDES**”, waarin is onderhandeld door de drie Personen over de zaligheid van de uitverkorenen, het borgschap aanvaard? „Zie, Ik kom; Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen en Uwe wet is in het midden Mijns ingewands”. (Psalm 40 : 8,9). Heeft Hij met die aanvaarding niet op Zich genomen al de schuld te betalen en al de vloek en straf uit te boeten voor Zijn uitverkoren volk?

Maar ook in de **TIJD** trad Hij op als Middelaar, ja, vanaf het paradijs. Want Hij lag reeds in de „moederbelofte” besloten als het zaad der vrouw.

Vóór Zijn komst in het vlees openbaarde Christus Zich aan de aartsvaders in menselijke gedaante en onder Israël als „**ENGEL DES VERBONDS**” of „de **ENGEL ZIJNS AANGEZICHTS**”. (zie Jes. 63 : 9).

Christus openbaarde Zich in de **SCHADUW-DIENST** van de tabernakel, in offeranden en reinigingen, in al de bloed-besprengingen. De Oud-Testamentische gelovigen hebben allen mogen heenzien door het geloof op Christus, Die dus nog komen moest in het vlees.

Welnu, ware Christus ook vóór Zijn opstanding niet **DE** Opstanding en **HET** Leven, hoe zou Hij de menselijke natuur hebben kunnen aannemen, want die vond toch plaats door vereniging van de Goddelijke met de menselijke natuur.

Ja, hoe zou Hij uit het lijden en uit de dood hebben kunnen opstaan, wanneer Hij niet was **DE** Opstanding en **HET** Leven?

„Ik ben”. Zo is alle opstanding en leven alleen te verklaren uit Christus als „De Opstanding en het Leven”.

Dáárom kon Hij vóór Zijn opstandingLazarus uit het graf opwekken en ook het dochttertje van Jairus en de zoon van de weduwe te Nain. Maar ook zondaren en zondaressen uit het graf der zonde doen opstaan en brengen aan Zijn voeten!

Heeft dit ook bij ú plaats mogen hebben? Hij kan en wil het nóg bewerken. Want ook nú geldt het nog: „Ik ben de Opstanding en het Leven”. Want alle opstanding en leven is ook **DOOR** Hem! Dat is onze tweede geachte.

Wordt dus alle opstanding en leven vanuit Christus verklaard, ook vóór Zijn Opstanding uit de dood, zo betreft dit óók het feit, dat alle opstanding geschiedt door Christus en ook... vóór Zijn opstanding.

Ja, vanaf het paradijs bij Adam en Eva! Want zij konden uit hun dood-staat verlost en tot het nieuwe leven bereid worden, omdat Christus was de Opstanding en het Leven, krachtens het feit, dat Hij begrepen lag in de „moederbelofte” als Middelaar.

Dáárom mocht **NOACH** genade vinden in de ogen des Heeren en getrokken worden uit een ondergaande wereld, ja, behoudenis vinden in de ark.

Dáárom vertrok Abraham uit zijn land en maagschap door het geloof naar Kanaän!

Dáárom werd Israël uit het diensthuis van Egypte verlost en later uit de Babylonische ballingschap!

Maar ook dáárom werd een **MANASSE** bekeerd! En bij Christus' openbare optreden onder Israël Zijn ware discipelen en de vrouwen, die Hem dienden van haar goede-

ren, en vele anderen!

„Ik ben”. Ja, dat geldt ook ná Jezus' opstanding uit de dood. Denk aan de drie duizend op de Pinksterdag; aan Paulus op de weg naar Damaskus, aan Lydia en aan de stokbewaarder en aan vele anderen, de eeuwen door.

Mag ú daarbij óók behoren door genade?

Is ú door de kracht Zijner opstanding getrokken uit het graf der zonde en gebracht tot een nieuw leven, toegewijd aan 'Heeren dienst?

Kent U de „afsterving van de zonde”?

Is de zonde, de wereld en Uw uiterlijke vroomheid voor u de **DOOD** geworden? Hebt u lust gekregen om de Heere te vrezen en in Zijn wegen te wandelen? Zo niet, dan is dit nog mogelijk, niet bij u vandaan, maar van de Heere der opstanding! Smeek erom. Elk ogenblik kan het voor u te laat zijn. Nu is het nog „het heden der genade”! „Ik ben....

„Ik ben de Opstanding en het Leven”. En dat blijft Hij, tot rijke troost voor Zijn kerk bij een ondergaande wereld!

Want allerwege openbaart zich een verregaande ontwrichting bij de ontketening van de machten uit de afgrond. In plaats van „opstanding” is er overal „opstand”! Roofovervallen en moorden, stakingen en gijzelingen zijn de orde van de dag. Het zijn vruchten van de z.g.n. „**Vrijheidsboom**”, van het revolutionaire beginsel: vrijheid, gelijkheid en broederschap. Maar deze leuzen eindigen in: losbandigheid, levensmoeheid en zelf-moord! O, hoe arm is de mens, die zijn deel zoekt in zulk een wereld en in dit leven, buiten God en Christus.

Maar daartegenover: hoe rijk en gelukkig is dat volk, dat deel krijgt aan het opstandingsleven van Christus en niet meer leeft naar en voor het vlees, maar wandelt naar en door de Geest. Want dat opstandingsleven geeft de ware vrijheid, gelijkheid en broederschap.

Geen vrijheid, om naar het vlees te leven, maar...naar Gods **LIEFDE-WET**; geen gelijkheid, waarbij alle rangen en standen en persoonlijk bezit wegvallen, maar een gelijkheid in Christus, waarin noch Jood noch Griek is, geen man en vrouw, naar Galaten 3:28. Dat is een gelijkheid, met behoud van ieders persoonlijk bezit en persoonlijke plaats, ja, van ieders persoonlijke rechten ten opzichte van elkander.

Het opstandingsleven vanuit en door Christus geeft ook de ware gemeenschapszin bij Gods kinderen, de ware „broederschap”. Het is „de gemeenschap der heiligen”, welke wortelt in Christus en zich openbaart in de geestelijke band der liefde, naar psalm 133.

Hoe staat het thans met de beleving van zulk een „opstandingsleven”? Helaas, wat ligt er een grauwheid over de kerken, hoe is het fijne goud verdonkerd. Wat een aardsgezindheid, die toch een magerheid aan de ziel geeft en wat een verdeeldheid!

Dat de **KRACHT DER OPSTANDING** zich openbare en 's Heeren volk gebracht worde tot schulderkentenissen en wederkeer.

„Ik ben”

Ja, dat wordt dan weer tot rijke troost voor Gods Sion. Want ondanks alle afdwaling blijft Christus toch **DEZELFDE** voor Zijn volk, dat is de **GETROUWE** Verbondsmiddelaar. Ook bij alle inzinking en bestrijding in het geestelijk leven, het opstandingsleven.

„Ik ben de Opstanding en het Leven”. ...waarborg ook ten opzichte van de „**ZALIGE OPSTANDING**” ten jongste dage! Dan zal in vervulling gaan, wat de apostel schrijft in I Korinthe 15:33:

„Want dit verderfelijke moet onverderfelijke aandoen in dit sterfelijke moet onsterfelijke aandoen”.

Dat uitzicht geeft ook het opstandingsleven van Christus voor Zijn bruidkerk. En dit alles alleen vanuit en volkomen door Christus, tot heerlijkheid van de Drieënige God!

„Door U, door U alleen. om 't eeuwig welbehagen!”

v. L.

Dit is de samenvatting van wat Ds. Van Leeuwen gesproken heeft in de morgen-samenkomst van onze 17e ontmoetingsdag.

Jezus weendel

Zoals u zult weten is dit de kortste tekst uit de bijbel, die we vinden in Johannes 11 : 35, de bekende geschiedenis van de opwekking van Lazarus te Bethanië. Bewogen met de smart van Maria en Martha en ontroerd vanwege

de macht van de dood als bezoldiging van de zonde vloeien de tranen uit de ogen van Jezus. Tranen van droefheid, van medelijden.

Jezus weende. Niet alleen bij het graf van Lazarus. Ook bij Zijn glorieuze intocht in Jeruzalem, gezeten op het veulen van een ezelin kan Hij Zijn tranen niet weerhouden. En als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar, zo lezen we in Lucas 19:41. Hij weent om de onbekeerlijkheid van Jeruzalem, dat maar niet bekent wat tot haar vrede dient. Het is verborgen voor haar ogen.

Hoe zou het anders ooit Hem kunnen uitwerpen en verwerpen, Die alleen de ware Vredeaanbrenger is. In Lucas 13 had Jezus ook al zo aangrijpend geklaagd over Jeruzalem, dat de profeten doodt en stenigt die tot haar gezonden zijn: „Jeruzalem, Jeruzalem, hoe menigmaal heb Ik u bijeen willen vergaderen gelijk een hen haar kiekens, maar gij hebt niet gewild!”

En nu is het weer zo: Als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar!

De bewogenheid van Zijn priesterlijk liefhebbend, ontfermend hart perst de tranen uit Zijn ogen. O, zie Hem, zittend op het veulen: de Koning! Maar let ook, let vooral ook op Zijn ogen: Hij weent! De Priester! de Koning-Priester, Die weent, weent met Zijn hart en met Zijn ogen om de onbekeerlijkheid van de stad, die zich maar niet wil laten lokken onder Zijn beschermende, veilige vleugelen. O, zie Hem wenen: De Koning-Priester. Is Hij zo niet schoon? Is dan niet alles aan deze wenende Jezus begeerlijk? Beminnelijk Vorst, Uw schoonheid, hoog te loven, gaat al 't schoon van de mensen ver te boven; Genâ is op Uw lippen uitgestort. Och Jeruzalem, onbekeerde mede-reiziger naar de eeuwigheid: houd het nu eens niet langer vol tegen deze wenende Jezus. Laten Zijn liefde-tranen uw harde hart nu eens week mogen maken, om eens te mogen proeven hoe bitter de zonde is en hoe God-ont-erend de vijandschap.

Jezus weent over Jeruzalem. Wanneer het Hem zo smart, dat velen verloren gaan, wat moet er dan een blijdschap in Zijn hart zijn, als één zondaar zich tot Hem bekeert. Wanneer het Hem zoveel pijn doet, als mensen Hem de rug toekeren, wat moet het Hem een vreugde verschaffen, als één mens - misschien op dit ogenblik - Hem om genade smeekt.

Want u gevoelt toch, dat deze wenende Koning-Priester niemand onverhoord zal wegzenden, die schuldbelijdend aan Zijn voeten buigt. Dit gezicht op deze wenende Jezus mag een verlegen, schuchtere ziel toch wel vleugels aanbinden om maar tot Hem te vluchten, Die machtig is om te behouden en Zijn tranen roepen ons toe dat het tevens Zijn lust is.

Als er één is geweest, die deze tranen van Jezus heeft nageschreid, dan is het Paulus. Wanneer hij in Filippenzen 3 : 18 moet constateren dat velen vijanden van 't kruis van Christus zijn, dan doet hij dat „wenende”!

Kennen wij deze tranen? Tranen om de onbekeerlijkheid van onszelf, maar dan ook om de onbekeerlijkheid van onze steden, van ons volk, van de overheid, van de kerk?

Jezus zag Jeruzalem en Hij weende! Zien ook wij de stad zonder God en schreit ons hart? Gevoelen wij de pijn? Lijden wij eraan? Of klagen wij zo maar wat? Omdat het zo hoort? Och, wat zijn wij vaak ongevoelig, onbewogen. Zuiver in de leer misschien en toch niet zuiver.

En als Hij nabij kwam en de stad zag, weende Hij over haar! De Heilige Geest drukke het in ons hart, zodat ons hart er voor het eerst of opnieuw teer onder worde.

Een gezicht op de wenende Jezus moge ons dringen om veel van Hem te verwachten. Wat Zijne liefde wil bewerken, ontzegt Hem Zijn vermogen niet.

Zog Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaagt, Heere, wie zal bestaan?

Maar bij U is vergeving!

Opdat Gij gevreesd wordt!

zingen: Psalm 130 : 2 en 4.

Dit is het slotwoord van Ds. M. Vlietstra, gesproken aan het einde van de morgen-samenkomst van onze 17e ontmoetingsdag.

TOT PRIJS VAN ZIJN HEERLIJKHEID

Een heel belangrijke vraag stel ik u. Deze: is God er om ons, of zijn wij er om God? Wilt u

de vraagstelling wat eenvoudiger - wel, dat kan. Dan wordt deze: is God er om ons te dienen óf zijn wij er om God te dienen?

Het is best mogelijk, dat velen van u nu denken: foei, prediker, dat is toch geen vraag, dat is toch een uitgemaakte zaak! 't Is voor ons zonneklaar. Wij zijn er om God. 't Is niet anders.

Onze geloofsbelijdenis begint met die schone woorden: „Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond....” Hier is overeenstemming tussen hart en mond. Echter tussen die twee kan ook tweespalt zijn. Met de mond kunnen we rechtzinnig zijn, terwijl we met het hart net tegenovergesteld kunnen zijn. Met woorden kunnen we uitspreken: wij zijn er om God, terwijl onze gedachten wereld aangeeft: God is er om ons. Ik moet u zeggen, dat die vraag voor mij dikwijls een vraag is. Begrijpt u mij goed.

Ik bedoel, als je als pastor bij mensen, vooral kerkmensen vandaan komt.

Met een paar voorbeelden mag ik u mijn bedoeling wel duidelijk maken.

Een jongen zei: „ja, dominee, ik moet bekeerd worden. Maar ik bid er nu nog niet om.

Want wanneer God je bekeert dan mag je een heleboel niet meer. Ik wil eerst nog van het leven genieten. Later zal ik er om bidden, en dan mag God mij bekeren”.

Nog een voorbeeld. Een oude vrouw op het sterfbed: „o dominee, bid toch voor mij; ik vind het zo erg om verloren te gaan; ik wil zo graag naar de hemel”.

Een derde voorbeeld. Een patiënt in het ziekenhuis: „ik lig hier al zes weken, en ik heb God gebeden of ik spoedig naar huis mag. Waarom hoort God mij niet; waarom moet het zo lang duren?”.

Het zijn slechts wat voorbeelden. Doch dergelijke tonen zijn nog al eens te beluisteren. Soms uitgesproken; soms ook niet uitgesproken.

Daardoor dringt dan onweerstaanbaar die vraag op: zou God er dan toch om ons zijn, om ons te bedienen op onze wenken? Om ons te helpen in voorkomende gevallen; om ons beter te maken wanneer we ziek zijn; om ons uit te helpen, wanneer we in nood zijn gezeten; om ons de hemel te geven wanneer we sterven gaan?

Is dit God, de God zoals Hij Zich openbaart in Zijn Woord, de enige, ware God?

Of is het toch andersom? Zijn wij er om God? Denk niet, dat het hier gaat om iets onbelangrijks. Het houdt veel, ja veel in, als we op grond van het Woord moeten uitspreken, dat niet wij, maar God voorop gaat.

Voor de beantwoording van de gestelde vraag komen we als vanzelf uit bij de vraag naar het doel van de schepping. Waartoe heeft God hemel en aarde geschapen?

Daar is slechts één antwoord op. We behoeven er echt niet naar te gissen. De Bijbel zegt het glashelder. „De Heere heeft alles gewrocht om Zijn Zelfs wil”. (Spr. 16:4a).

Dat betekent: alles moet de grootheid Gods dienen, alles moet Zijn grootheid zingen.

Alles staat in dat teken. De schepping van hemel en aarde heeft die bedoeling.

Dit gebeurt ook. Alles zingt ook Gods lof. Van de werken van Gods handen gaat ook een voortdurende lofprijzing van God en tot God uit.

Och - we zijn zo blind en we zijn zo doof. Daarom zien, daarom horen we niet. Doch als de Heere wederbaart dan gaan we zien en gaan we horen. Dan wordt heel de schepping als een schoon boek, waarin u leest wie en wat God is. Dan gaat u horen de lofprijzing van God die onafgebroken, voortdurend omhoog rijst tot God.

U vindt die lofprijzing vertolkt in psalm 19. „Het ruime hemelrond vertelt met blijde mond Gods eer en heerlijkheid. De heldere lucht en 't zwerk verkondigen Zijn werk en prijzen Zijn beleid”. Ook in psalm 8. „O Heere, onze Heere! hoe heerlijk is Uw naam op de ganse aarde.

In de schepping zijn te aanschouwen de onzienlijke dingen van God. Wat van God niet zichtbaar is, wordt hier zichtbaar, krijgt hier vorm, gestalte. Zijn heerlijkheid wordt er door openbaar. Van heel de schepping straalt af wie en wat God is. Zijn deugden glanzen er van af. Zijn almacht, Zijn majesteit, Zijn wijsheid. Alzo zingen al die werken de lof van God. „Al uw werken, Heere, zullen u loven”. (Ps. 145:10a). Ze hebben geen mond, ze spreken geen taal; en toch ze zeggen het uit de grootheid van God.

Er is sprake van schepping. Er is ook sprake van onderhouding. De schepping is geen zelfstandige grootheid. God moet om zo te zeggen Zijn Goddelijke handen eronder houden om het geschapene bij het zijn te bewaren. Hier kunnen we dan spreken van Gods dienen. Evenwel dit dienen Gods bedoelt niet anders dan dat het geschapene blijft in de lofdienst van de schepper.

De grootste plaats in deze dienst had de mens.

De mens h t kunststuk van Gods handen. Gemaakt naar Gods beeld en gelijkenis, een zeergelijkend beeld. Daarom ook hier afstraling van wie en wat God is. Ik zeg het fout. Ik moet zeggen: juist hier. Hier glanst het meest de grootheid van God. Dat zit daarin, dat de mens beeld Gods was. Niet slechts Gods almacht, Zijn majesteit en Zijn wijsheid straalde af, maar ook Gods kennis, Zijn gerechtigheid en Zijn heiligheid. Alzo was de mens het meest tot lof van Zijn Schepper. Verder nog, God had de mens niet gemaakt als een dood instrument, als een trompet, die de tonen geeft door de wil van een ander. De mens een levend lofinstrument. Vrijwillig en bewust zong hij de lof van Zijn Schepper. Die lof verwoordend door het hem gegeven taalvermogen. Als profeet, priester en koning. Met mond en hart. De stof voor het loflied ontlenend aan heel het geschapene, waarin voor hem de onzienlijke dingen Gods zichtbaar waren. Daarom de mens pronkstuk van de schepping Gods.

Ook de mens is niet gemaakt als een zelfstandige grootheid, als iets dat kan voortbestaan zonder God. Ook hier is sprake van onderhouding. God geeft van moment tot moment de adem en het leven. We kunnen niet lopen, niet zien, niet horen, niet spreken, als onze Schepper niet de kracht er toe geeft. God dient dus ook de mens. Doch let er goed op: dit dienen Gods is niet anders dan „ten einde dat de mens zijn God diene”. (art. 12 N.G.B.). Dus God dient de mens, opdat de mens kan staan in de dienst waartoe God hem geschapen heeft: het loven en prijzen van Zijn Schepper.

Het is duidelijk - alles is er om God. God heeft alles gemaakt terwille van Zichzelf. Opdat alles Hem zou dienen, Zijn grootheid zou uitzingen.

Dit is het eerste gedeelte van de toespraak van Ds. P. van Zonneveld op de 17e Ontmoetingsdag.

VOLK TUSSEN EEUWIGHEID EN EENZAAMHEID

7B

Toch kwam de Joodse staat er. En precies op tijd! Onder de indruk van wat er in de oorlogsjaren in Nazi-Duitsland was gebeurd met vele, vele Joden, hebben diverse landen hun stem gegeven aan het delingsplan voor Palestina. Ook nu weer was het beleid van de Heere. De geschiedenis lijkt zich echter te herhalen. Na de Balfour-declaratie ging Engeland steeds meer het eens ingenomen standpunt verlaten. Sinds de vergadering van 29 november 1947 hebben al heel wat landen, die toen voor de Joodse staat stemden een ander standpunt ingenomen. De olie doet nog steeds haar werk. Op 14 november 1975 sprak de vergadering van de Verenigde Naties weer wat uit. Nu werd het Zionisme voor racisme uitgemaakt. Dat betekent dat er nu geen sprake meer zou kunnen zijn van de vestiging van een Joodse Staat. Als het in 1948 niet was gebeurd, zou het dan wel ooit gebeurd zijn? Heeft de Heere de dingen niet zo doen verlopen, dat alles gebeurd is op precies het juiste tijdstip? Zowel wat het uitvaardigen van de Balfour-declaratie betreft als wat de resolutie van 29 november 1947 betreft.

Ik geloof de voorzienigheid Gods, zo belijdt de kerk. Het wordt niet altijd doorzichtig. Er blijven raadselen. Niet elk probleem wordt opgelost. Maar soms ook is er wat van te zien. Dan is het ineens duidelijk dat God de geschiedenis schrijft. Zijn vinger wordt dan zichtbaar. Ook in de manier waarop hij de wijsheid der wijzen doet vergaan en het verstand der verstandigen doet ophouden. „Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen”, zegt de Heere. En dan moet Kores meewerken in de dagen van de eerste ballingschap. En Groot-Brittannië moet meewerken in de dagen van de tweede ballingschap. Gewillig, of onwillig, uiteindelijk doet dat aan het resultaat niet af. Het maakt echter wel een groot verschil voor de

betrokken persoon of het betrokken land. Het verschil namelijk tussen zegen of vloek.... Tot zover Ds. den Butter.

We achten het hier een geschikte gelegenheid om te wijzen op het boek van Prof. Dr. C. Graafland: Het Vaste Verbond, Israël en het Oude Testament bij Calvijn en het gereformeerd protestantisme. Uitgave: Ton Bolland, Amsterdam 1978, prijs f 35,—. Omvang 177 blz.

Prof. J. Kamphuis bespreekt dit werk in het Reformatorische Dagblad van 5 januari j.l. Hij schrijft, dat de schrijver in de laatste drie hoofdstukken tekent hoe hij de plaats van Israël in de Bijbel ziet en een zeer voorzichtig en terughoudend pleidooi voert voor het opnemen van „Israël” in het (gereformeerde), „Belijden der kerk”, terwijl hij in het slothoofdstuk aantoont van hoe groot belang zijn positieus voor de prediking is. In zijn bespreking maakt Prof. Kamphuis wel wat kritiek op het standpunt van Dr. Graafland. Hij zegt o.a. onder het kopje: **belofte van het land?** het volgende:

Uiteraard wegen de principiële bezwaren sterker. De schrijver erkent zelf dat het Nieuwe Testament „de belofte van het land” niet kent. Die belofte, die zo'n grote rol speelt zowel in het Jodendom als in de huidige Israël-theologie. Inderdaad is hier een veelzeggend zwijgen in de Heilige Schrift van het Nieuwe verbond, tenminste wanneer het gaat om „de belofte van het land”, zoals het chiliasme daarover spreekt als zou er namelijk nog altijd een „beloofd land” zijn. Maar bij alle indringende bespreking van vele teksten in deze studie heb ik geen behandeling kunnen vinden van Rom. 4:13 waar de apostel „de belofte” vermeldt dat Abraham „een erfgenaam der wereld” zou zijn!

Hier in Romeinen 4 wordt duidelijk hoe de Heilige Geest door de dienst van Paulus de diepe zin onthult van de belofte van het land Kanaän, die Abraham ontving. De voortgaande openbaring in het Nieuwe Testament brengt geen „vergeestelijking” zoals de schrijver voortdurend het standpunt weergeeft van wie het chiliasme afwijzen. Maar deze voortgaande openbaring geeft ontsluiting van de vroeger, in de oude bedeling gegeven beloften. Tot hiertoe deze bespreking.

We denken ook nog aan wat Paulus schrijft in Efeze 6:2 en 3: Eert uw vader en moeder (hetwelk het eerste gebod is met een belofte) opdat het u wel ga en dat gij lang leeft op de aarde. Onder het Oude Testament luidde deze belofte: opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u de HEERE, uw God geeft. We denken ook aan Rom. 9:8b: de kinderen der beloften worden voor het zaad gerekend, en Gal. 4:28: Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Izak was. Het onderscheid tussen jood en heiden valt weg. Kunnen we dan ook nog denken aan een vervulling van beloften, zoals Ds. den Butter dat voorstelt?

B.

KINDEROGEN TRANEN DROGEN

Stichting Woord en Daad start met landelijke
aktie verkoop prentbriefkaarten.

Door de Stichting Reformatorische Hulpactie Woord en Daad worden mapjes prentbriefkaarten in omloop gebracht ten bate van haar projecten in de ontwikkelingslanden. De Stichting houdt zich nl. vooral bezig met projecten die de hulp aan kinderen beoogt. Naast de financiële adoptie betreft dit het geven van onderwijs op basis- en vakscholen, voedsel- en kledingprogramma's, alsmede steun aan wees- en kindertehuizen. Door de grote financiële steun, die van veel kanten ontvangen wordt, kan al veel leed worden verzacht. Er komen echter zoveel verzoeken om hulp, dat steeds weer op velen een beroep moet worden gedaan. De actie wordt gevoerd onder het motto „Kinderogen, Tranen drogen.

De serie omvat 18 kaarten, verdeeld in drie mapjes van zes stuks. Op de kaarten staat het kind in de ontwikkelingslanden centraal. Het gaat hier om kinderen uit Haiti, India, Griekenland, Guatemala, Nicaragua en de Philippijnen. De kaarten zijn fraai uitgevoerd en kleuren- en kunnen voor elke verzending gebruikt worden. De prijs is f 2,— per mapje. Bestellingen kunnen uitgevoerd worden met een mini-

mum van 5 mapjes. Verzendkosten f 1,70.

Vooraf voor akties op scholen is hier een prachtig alternatief voor wat betreft de kindergezondheidszorg, welke door veel scholen niet meer gesteund wordt. Een mapje ter kennismaking wordt aan scholen graag toegezonden. Helpt u allen mee: „Kinderogen-Tranen drogen”. Uw bestellingen kunt u richten aan: Bureau Woord en Daad, Westwagenstraat 71, Gorinchem, telefoon 01830 - 32550.

Voor de jeugd.

Beste jongelui!

De brief van Paulus aan Filemon. 42

„Ik Paulus heb het geschreven met deze mijn hand, ik zal het betalen: opdat ik u niet zegge, dat gij ook uzelf mij daartoe schuldig zijt”.

Fil. : 19

Over verplichtingen gesproken!

Jullie weten dat nog wel van de vorige keer. Paulus kende zijn verplichtingen en houdt die ook aan Filemon voor.

Die verplichtingen hielden in: „geven” en „vergeven”. Geen kleine zaken. Ik hoop dat jullie er over hebben nagedacht en het zo nodig ook hebben gedaan.

Doch we zouden op het woord „verplichtingen” nog even doorgaan. En dat niet zonder reden.

Want we leven in een tijd, dat het woord verplichtingen steeds meer begint uit te slijten. Een mens wil autonoom zijn, hij wil „vrij” zijn. Geen bindingen a.u.b.

Dit wordt b.v. gepropageerd in de wereld. Om konkreet te zijn: Trouwen is niet meer nodig. Daar zijn andere vormen van samenleving. Je kunt zo maar bij elkaar kruipen. Jongens en meisjes; jongens en jongens - homofilie - meisjes en meisjes. Hier kan natuurlijk hetzelfde woord achter worden geplaatst.

Als je elkaar zat bent, dan kun je zonder poespas weer uit elkaar. Je moet niet het gehele leven aan elkander gebonden zijn. Je moet vrij zijn. Je moet, als je dat wilt, ook eens een keer kunnen veranderen. Kinderen behoeft je niet te nemen. Je gebruikt de pil en er gebeurt niets. En als er onverhoopt toch iets zou gebeuren, dan laat je je heel gewoon aborteren. Daar moet je een mens ook al vrij in laten. Iedereen is immers „baas in eigen buik”. Als er eventueel toch nog kinderen komen, dan is de opvoeding ook al geen probleem. De man werkt en de vrouw werkt. Gelijk op. Emancipatie wordt dit met een vreemd woord genoemd. De kinderen breng je dan maar naar een crèche. Daar worden we wel opgevoed. Natuurlijk niet overeenkomstig het Woord van God en de belijdenisgeschriften. Wie maalt daar nu nog om? Dat zijn immers allemaal achterhaalde zaken, die daarin voorgeschreven zijn.

We leven in een corrupte wereld. Er zijn zelfs echtparen die gaan scheiden, om dubbel te kunnen trekken uit de kas van de sociale voorzieningen. Men leeft dan nog wel met elkaar, maar voor de wet is men niet getrouwd. Dus man en vrouw apart. Zo zijn er ook ouderen, die beiden in een staat van weduwschap zijn gekomen en toch maar samen gaan leven - ongetrouwd - om dubbel te kunnen blijven trekken.

Zo zou ik nog wel even kunnen doorgaan met het aansnijden van allerhande problemen, die er vandaag zonder meer zijn. Voor zover zij de jeugd nog niet in haar greep hebben, wordt de jeugd er toch door bedreigd. Niet alleen de „wereldjeugd”, maar ook de „kerkelijke jeugd”. Dat zijn onze jongens en meisjes. Vergis je niet. Want die leven in deze wereld, die we met een enkele regel, wat haar „vrijheidsstrevens” betreft, geschetst hebben. En ze worden er door geïnfecteerd. Ze gaan samen uit. Ver van huis. Ze slapen samen in een tent. Misschien mag ik het niet zo zeggen, of toch wel? Een mens is maar een mens. En als je een kat op het spek bindt, en het beest eet er van, dan kun je hem toch moeilijk slaan? Dus laat gaan! Maar waar komen we terecht? Ook met onze kerkelijke jeugd. De voorlichting die daaraan gegeven wordt, wordt steeds „vrij”. O, zeker, men gaat niet zover als de wereld, maar men hobbelt er toch wel hard achteraan. Tien kinderen behoeft niemand te krijgen, zo zegt men. Twee is voldoende. Als je er meer „neemt”, dan ben je a-sociaal, onmenselijk. Spreekt het niet voor zichzelf, als je in

diverse kerkbladen lezen kunt, dat de dominee onder zijn pastorale verantwoording meedeelt, dat hij na zoveel maanden eindelijk weer eens een kind heeft kunnen dopen. Vroeger zeiden de mensen wel eens: „Alweer dopen”! Een uitdrukking die natuurlijk niet deugt. Want het sacrament van de Heilige Doop is een zichtbare evangelieprediking. Doch tegenwoordig zijn we in het andere uiterste terechtgekomen en zegt men: „Is het weer dopen? Dat is een tijd geleden! Je zoudt haast vergeten, dat er nog een doopbediening bestaat”.

Ik wil natuurlijk niet alles en allen over één kam scheren. Dat kan ik niet en dat mag ik niet. Ik zou niet graag zeggen, dat er geen jonge mensen meer zijn, die nog eerlijk zoeken te leven, die zich nog „gebonden” weten aan het Woord van God. Gelukkig wel. Zij veroorloven zich bovengenoemde „vrijheden” niet:

Doch het is niet minder waar, voor een ieder die niet blind door het leven gaat, dat de gesignaleerde zaken, hierboven genoemd, op werkelijkheden berusten. En dat zijn zonder meer zondige werkelijkheden. Het kwaad straft menigmaal zichzelf. We hebben het niet zelden gezien, dat degenen die in die „vrijheden” leven, tenslotte in de „vernietiging” zijn terecht gekomen. Men kwam in de weelde terecht. Men kon de weelde niet meer dragen. En men bezweek er onder. We hebben het vaak druk over de „derde wereld”. Iedereen weet wel wat daar mede bedoeld wordt. Dat zijn die achtergebleven gebieden, waar men nog van alles tekort komt. Doch degenen die het daar zo druk over hebben, en ik zeg niet van ten onrechte, die spijt het dikwijls alleen maar dat ze zelf geen „drie werelden” hebben.

Misschien zegt wel iemand: Ja maar dominee, bekijkt u het niet wat al te eenzijdig? Denkt U eens in, in welk een moeilijke tijd onze jonge mensen leven. Hoe moeten ze van start komen. Huizen zijn onbetaalbaar. Huren zijn schrikbarend hoog. Met duizend gulden doe je niets meer. En met tienduizend ook niet. Je moet er, om te beginnen, wel honderdduizend hebben, om aan trouwen te kunnen denken. En wie heeft die? Je moet wel met je tijd mee. Het „ouderwetse levenspatroon” past niet meer in deze tijd enz..

Ach, geliefde lezer, jong en oud, al deze dingen en nog veel meer, zijn mij volmaakt bekend. Ik zou ten dele met Eliza willen zeggen: Ik weet het ook wel, zwijgt gij stil.

Wanneer ik het ene probleem opwerp, komt het andere voor de dag. Je zoudt mij, aan het eind van dit artikel met een lawine van vragen kunnen overrompelen. Vragen, die ik nog niet kan beantwoorden. Of misschien toch wel? Als we onze eisen wat lager stellen, wat eenvoudiger wilden gaan leven, en meer met de Heere zouden te rade gaan, zou dat niet heel veel vragen oplossen?

Ik weet het zeker. Of Gods Woord zou niet meer waar zijn. Daar lees ik toch altijd nog in, dat wie zijn weg wel aanstelt, dat is leeft naar het Woord van God, die zal Ik - zegt de HEERE - Mijn heil doen zien. En niet degenen, die eigen gekozen wegen gaan, want een ieder, die eigen gekozen wegen gaat, gaat vroeg of laat ten gronde.

Over „verplichtingen” gesproken. Paulus kende ze. Filemon ook. En wij ook? Ik weet, het is allemaal niet zo eenvoudig. Het vraagt zelfverloochening. Je komt, als je op de bijbelse lijn wilt leven, in je omgeving in discrediet te staan. Maar weet dan, dat je duizend maal beter met God alleen kunt staan, en de wereld tegen hebben, dan andersom. Want dit leven is kort. De wereld gaat voorbij met al haar begeerlijkheden. Doch die de wil van God doet, blijft tot in der eeuwigheid.

Ik heb de vorige keer twee regels genoemd van Ps. 19 : 6. Ik wil nu dat hele vers wel afschrijven. Het is de moeite waard. Niet alleen om het te lezen, maar ook om ter harte te nemen:

Dus krijg ik van mijn plicht

O God, een klaar bericht.

Wat is het vooruitzicht schoon!

(voor het geloof)

Hij die op U betrouwt,

Uw wetten onderhoudt,

Vindt daarin groten loon.

Maar HEER, wie is die man,

Die op 't nauwkeurigst kan

Zijn dwalingen doorgronden?

O Bron van 't hoogste goed,

Op de leeftijd van achttien jaren had ik zoveel vordering gemaakt, dat mijn vrienden dachten, dat ik voor bijna elk werk bekwaam was en een invloedrijke vriend vertelde mij al gauw, dat hij door zijn invloed aan het hof (Het was het elegante hof van de dagen van Lodewijk XIV, dat gedoemd was tot een vreselijk einde.) had bewerkt, dat ik benoemd werd tot secretaris van Baron van Eskar, generaal bij het leger in de Nederlanden. Mijn vrienden waren zeer verblijd met deze stap op de weg naar promotie en mijn tante stelde het niet uit om mij zo goed mogelijk uit te rusten. Ik werd nu voortgejaagd in het midden van een luchtige en schitterende wereld, waarin ik zeker in verwoesting zou omgekomen zijn, als geen goede en genadige God over mij gewaakt en mijn plannen om hoog te stijgen niet verijdeld had. Ik werd voorgesteld aan de schoonvader van de baron, de heer La Borde, die beschouwd werd als de rijkste man in het koninkrijk. Hij was bovenmate verzot op muziek, waardoor ik hoog aanzien bij hem verkreeg, toen hij mij op de piano had horen spelen. Ik bemerkte dat al mijn vroegere bezigheden en studies mij nu te pas kwamen, want mijn muzikale en teken-talenten, gecombineerd met beschaafde manieren, maakten mijn gezelschap aangenaam, vooral voor de dames, terwijl de kunst om te converseren over bijna elk onderwerp het ook voor anderen aanvaardbaar maakte. Ofschoon alle dingen aangaande mijn huidige positie in het leven veel goeds schenen te beloven, liet de Heere mij, daar Hij betere dingen voor mij bestemd had, toch geen wortel schieten in deze onvruchtbare grond. Eén ding werd in mij een gemis gevonden, dat een onoverkoombare hindernis op mijn weg bleek, ik kon noch de ijdelheid van de aanzienlijken vleien noch hun vuile hartstochten strelen. Ik ontdekte al gauw, dat de baron een onwetend, ijdel en verdorven man was en op de duur zag ik er tegen op om alleen met hem te zijn en tenslotte liet ik mijn ongenoegen merken. Hij veranderde nu zijn gedrag tegenover mij en zonder twijfel nam hij de heer La Borde tegen mij in. Ik werd uit mijn diensten ontslagen en door de wakende voorzienigheid Gods van een zeer gevaarlijke situatie bevrijd. Zonder twijfel zag alleen mijn tante veel dieper in de strikken waaraan ik ontkomen was, maar daar zij een verstandige vrouw was begaf zij zich niet in enige verklaring. Ze was al heel gauw bezig met een plan om samen naar Londen te gaan, waar mijn neef, haar zoon, zich na zijn huwelijk gevestigd had en waar hij het buitengewoon goed maakte met zijn beroep in de muziek. Zo, al maakte hij een groot aantal bezwaren, zij was niet ontmoedigd, en toen zij eindelijk zijn toestemming ontving, namen wij afscheid van onze vrienden en verlieten wij Frankrijk en arriveerden in de maand mei 1788 in Londen. Hoe zou ik met onverschilligheid op de verschrikkelijke Revolutie in Frankrijk kunnen zien, die voor duizenden zo verwoestend bleek door het oorlogszwaard, moorden, honger en andere onheilen? Menselijkerwijs gesproken, wat zou mijn deel geweest zijn, als het de Heere niet behaagd had mij er op tijd vandaan te halen? De generaal, die in grote rijkdom geleefd en zichzelf en zijn lusten gevoed had als in een dag der slachting, kwam tenslotte van honger om in een uithoek van Duitsland. Wat betreft de heer La Borde, hij zette veel van zijn onmetelijke bezittingen om in gereed geld en stuurde een miljoen pond sterling over naar Engeland, met de bedoeling daarheen te ontvluchten, maar hij werd verraden en gevangen genomen en al spoedig onthoofd. Zo kwamen de groten om, terwijl een arm en onbeduidend schepsel als ik zo wonderlijk bewaard werd, dat

ik Gods goedheid mocht zien in het land der levenden. O, hoe zag ik later, hoe God om mijnentwil gewerkt had, al was ik onwetend van de almachtige hand, die mij aangordde en leidde".

Mr. Burrell was ernstig door zijn leraar gewaarschuwd er voor te waken „niet met de afvalligen van het ergste soort" in aanraking te komen, waar Engeland vol van was. „Als je je leven lief hebt, vlucht van hen en denk er aan, dat er nergens anders verlossing mogelijk is dan binnen de muren van de kerk van Rome". De jongeman verzekerde zijn leraar, dat zij nooit een proseliet van hem zouden maken. Maar het was opmerkelijk, dat hij van het begin van zijn leven in Londen tot zijn dood toe nooit in een Rooms Katholieke kerk geweest is! Het voorbeeld van zijn neef en zijn gezin gaf een slag aan zijn godsdienstige ijver, want zij beleden helemaal geen godsdienst en namen hem al gauw mee naar „avondpartijen, spelen, opera's en vrolijke bijeenkomsten". Deze verdreven doeltreffend elke ernstige gedachte uit zijn gemoed. Hij besteedde verscheidene maanden om zich te bekwamen als leraar in de muziek en engels te leren. Zijn neef bleek een harde meester, want hij had nauwkeurige aantekeningen gehouden van alles wat hij voor onderwijs aan Joseph besteed had en stelde voor, dat hij alles terug zou betalen, met daaraan toegevoegd een grote som voor zijn kost en inwoning. Dit alles nam hem verscheidene jaren om terug te betalen. Zijn tante, ziek geworden van deze behandeling en het leven bij haar schoondochter niet gemakkelijk vindend, keerde naar Frankrijk terug. „Ik verloor in haar een echte vriendin" zegt Burrell, „en haar vertrek was de oorzaak van veel veranderingen en onheilen, die over mij kwamen".

De jongeman was nu aan zichzelf overgelaten om zijn eigen weg te kiezen en hij erkent, dat hij zichzelf veel beter achtte dan menig andere jongeman, „omdat ik mij hield bij het beste van de gemeenschap, een betrekkelijk onschuldig leven leidde, zeer ijverig in mijn bezigheden was, me met grote welgevoegelijkheid in de wereld gedroeg en geacht was en er door iedereen gunstig over mij gesproken werd". Hij spreekt van leerlingen onder de aristocratie, van het feit van het gebruik van de avondmaaltijd met Lady Littleton, met wie hij zeer goed bekend was", enz. Maar hij versleet zijn krachten, want na lange wandelingen en in alle weersomstandigheden, naar zijn verschillende leerlingen, bracht hij zijn avonden laat door, wanneer hij eigenlijk had moeten rusten. „Ik was gewoon me te kleden en klaar te maken zo vrolijk als mogelijk was en ging mij vertonen op duivels grondgebied, indringend op vele plaatsen met gevaar voor mijn leven en al had ik soms een besef dat ik in gevaar was, toch kon ik mezelf niet weerhouden om dolzinnig voort te gaan op de weg van verzoeking. Maar nooit in heel mijn leven heb ik tevoren zulk vreselijk werk in mijn werk ondervonden. Oh, hoe heb ik gepoogd het tegen te gaan welk een vreselijke strijd vond ik het, toch was het alsof ik voortgedreven werd als door een stormwind. Zo werd ik voor vele weken aan stukken gescheurd". Feitelijk werd hij weldra het slachtoffer van een jonge vrouw, die hij in deze omgeving ontmoette en tenslotte trouwde hij met haar, onder vele valse voorstellingen tegenover beide haar en zijn eigen familiebetrekkingen.

Gedurende enige jaren ging Mr. Burrell door grote diepten door schrik in zijn geweten vanwege de zonden. Dit was het rechtstreekse werk van de Heilige Geest in zijn hart, want hij kende geen woord uit de Schrift, noch kwam hij in contact met enig godsdienstig persoon of boek.

BOEKBESPREKING

Veranderd Nederland onder
Juliana door Dr. C. Rijnsdorp,
Uitgeverij Boekencentrum b.v., post-
bus 84176, 2508 AD 's-Gravenhage.

Het Woord vooraf licht ons op de volgende wijze in:

Dit boekje bevat de tekst van vier radio-uitzendingen vanwege de NCRV ter gelegenheid van de 70e verjaardag van koningin Juliana. De eerste drie behandelen elk een periode van tien jaar (1948-1958, 1958-1968, 1968-1978), waarna het vierde deel een soort samenvattende nabeschuiving heeft. Het gaat in het algemeen over de culturele situatie en dus niet speciaal over politiek, economie, sport of zelfs over kunstbeoefening. Wat de schrijver op het oog heeft is een cultureel totaalbeeld, voorzover zoiets thans mogelijk is. Onder de vele deelbeschouwingen en deelopzichten betreffende de genoemde en andere terreinen, zoals de media in overvloedige mate bieden, heeft een poging tot totaalvisie ongetwijfeld zin.

De koninklijke familie en het hof vallen eveneens buiten de lijst. Zo ook de persoon van onze koningin, die hier alleen gezien

wordt als stabiel constitutioneel vorstin van een veranderend Nederland onder haar regering.

Tot zover het Woord Vooraf. Het boek is oriënterend. Het laat zien hoe het in bepaalde opzichten in de laatste tientallen jaren in Nederland gaat. Verschillende stemmen komen aan het woord.

Dit boek mag wel tot nadenken stemmen. Er gebeurt zo heel veel, dat met grote zorg moet vervullen. De kerk wordt haast niet genoemd.

Die verliest haar greep op de massa van het volk, dat in het algemeen buiten de Heere en Zijn dienst bevrediging van zijn behoeften zoekt. Het Woord des Heeren en de kerk worden hoe langer hoe meer uitgeschakeld. We missen in dit boek een toetsing van alle signaleerde verschijnselen aan Gods Woord. Ook een oproep om tot de Heere weder te keren. Deze hadden o.i. niet mogen ontbreken. Het gaat toch om voorlichting van mensen, die nog min of meer bij Gods Woord leven. We moeten terug, niet naar vroegere tijden en omstandigheden en opvattingen, maar terug naar de Heere, ons vorstelijk huis, ons land en volk, overheid en onderdanen, de kerk en wij allen. In die weg alleen kan er verwachting zijn voor Nederland en

Was, reinig mijn gemoed.
Van mijn verborgen zonden.

Het begin van een gelukkig leven, is een biddend leven. En wie een biddend leven mag leiden, wordt door de HEERE geleerd. Die wordt niet volgepropt met „wereldse wijsheid", doch die wordt de wijsheid deelachtig, die van Boven is, waarvan de „vreze des HEEREN" het beginsel is.

Daarom:
Weerhoud, o HEER, Uw knecht,
Dat hij zijn hart niet hecht
Aan dwaze hoovaardij!
Heerst die in mij niet meer,
Dan leef ik tot Uw eer,
Van grote zonden vrij.
Laat U mijn tong en mond,
En 's harten diepsten grond,
Toch welbehaaglijk wezen.
O HEER, Die mij verblijdt,
Mijn Rots en Losser zijt,
Dan heb ik niets te vrezen.

Ja, dan heb ik NIETS te vrezen!!

Jullie aller vriend Ds. H. C. v.d. Ent

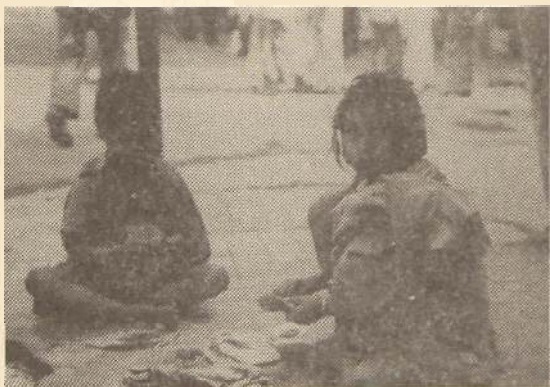
Oranje. Ondanks vele afwijkingen geeft de Heere ons nog de zegen van ons koninghuis. De Heere moge koningin Juliana en haar huis zegenen met Zijn genade. Het boek bevat 90 pagina's, is geïllustreerd met 27 foto's uit de verschillende perioden. Op de band in vijf kleuren de laatste door de Rijksvoorlichtingsdienst vrijgegeven foto van koningin Juliana. De verkoopprijs is **f 15,90**, voor leden van de NCRV is de prijs **f 12,50**.

B.

Stichting reformatorische hulpactie woord en daad

Parkstraat 52, Velp (G).
Giro 3020900 met verm. Kinderogen, tranen drogen.

Kinderogen, tranen drogen!

Door het kopen van deze kaarten wordt het leven voor kinderen in de ontwikkelingslanden anders. Dan is er ook voor hen voedsel, kleding en verantwoord onderwijs. Prijs per mapje van 6 stuks

f 2,-

Afname minimaal 5 mapjes. Verzendkosten **f 1,70**.

Inl. voor fin. adoptie: J. Slot, Rembrandt 10, Doorn. 03430-4103.

Inl. alg. I. 't Lam, Mollenburgseweg 48b, Gorinchem. 01830-23604 of 32550.

PLAATS UW
FAMILIEBERICHT IN
BEWAAR HET PAND

**HOTEL
DREYEROORD -
OOSTERBEEK**
Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw
zich „uit“ - en mijnheer
zich „thuis“ voelt.

Voor bijbels, boeken en
muziek

is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste
uitgaven

**Lindenberg's
boekhandel**

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Voor al Uw
★ **BOEKEN**
★ **BIJBELS** en
★ **PSALMBOEKEN**

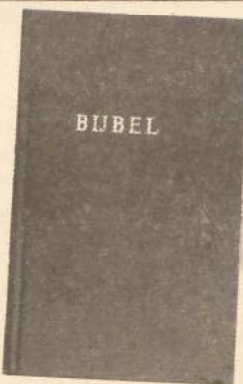
Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

Stichting „Reformatorische Hulpactie Woord en Daad”

Het comité Rotterdam van bovenvermelde stichting hoopt op D.V. dinsdag 15 mei a.s. een zang- en orgelavond te beleggen in de Chr. Ger. kerk, Coloniastraat 25 te Rotterdam-West.

Medewerking aan deze avond zal worden verleend door:

Zangvereniging Soli Deo Gloria uit Rotterdam o.l.v. Cees P. Tjissen, Coosje van Ramselaar - sopraan, Jaap Mudde - bariton, Dick van Meeuwen - orgel en jeugdkoor Cantate Domino uit Middelharnis o.l.v. P. H. Wessels. De samenzang zal worden begeleid door Willem Hendrik Zwart, Ds. L. W. v.d. Mey, Chr. Ger. predikant te Middelharnis, zal een meditatie uitspreken. Ds. W. H. van Kooten, Ned. Herv. predikant te Rotterdam, hoopt de sluiting te verzorgen. De aanvang is om 20.00 uur; de kerkdeuren gaam open om 19.30 uur. Aan het eind van de avond is er nog gelegenheid tot het kopen van artikelen uit de ontwikkelingslanden. De toegang is vrij. U bent van harte welkom.

Uw adres voor al Uw theologische boeken, goede jeugdboeken, romans, studieboeken enz.

Boekhandel Noordermeer

Anjelierenstraat 43, Rijsburg, tel. 01718-23063
bgg 22737.

Filiaal:

Bosplein 2, Katwijk aan Zee, tel. 01718-14410.

Voor schriftelijke bestellingen: Antwoordnummer 19, 2220 WD Rijsburg (zonder postzegel)

Te huur, vrije gedeelte van een woning in het midden des lands.

Dicht bij bos, bus, kerk en winkels.
Bezet van 14 - 7 t/m 28 - 7, geen radio en t.v.,
zondag in ere houdend.
tel. 08384-1317.

„Repos Ailleurs”

U moet of wil er uit om even
bij te komen of om wat aan
te sterken...of omdat u wat
meer aanspraak wenst?
Bel dan eens Driebergen
03438-2466.
Dieet geen bezwaar. Geen
T.V. of radio.

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

TALRIJKE DANKBETUIGINGEN

ontvangen wij van hen die
ten einde raad één van
onze meer dan 40 ver-
schillende kruidenrecep-
ten bestelden, o.a.
eczeem, galsteen galaan-
doening hoge bloeddruk,
hoofdpijn, ischias, koorts,
kriebelhoest, laxeer, mi-
graine, vermagering, ze-
nuwen enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt
in kuren voor een maand
(verzendskosten à **f 12,50**
inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk wel-
ke soort U wenst.

NIEUW!!!

De soorten vermagering,
zenuwen en vochtadrij-
vend, nu ook in **tabletvorm**
Maandkuur **f 15—**

Drogisterij SIKKING

Barrevoetestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Girc 190609

Verschenen:
**Prof. G. Wisse - De
Dood en het hierna-
maals.**

Van dit reeds lang uit-
verkochte boek ver-
scheen de 5e druk, 151
pag. pr. band **f 14,75**

**Andere uitgaven die
wij U gaarne toezen-
den:**

J. C. Philpot - 10 preken, delen 3 en 4, pr. banden, p.
deel **f 22,50**

De grote Hoge priester, pr. band **f 14,95**

J. C. Ryle - 8 preken en overdenkingen van deze
vermaarde Engelse theoloog, 131 pag., gebonden
f 13,90

J. Calvijn - Het gepredikte Woord
3 dikke delen in pr. banden, compleet **f 118,50**

**Zach. Urzinus - Schatboek der verklaringen van de
Heidelb. Catech.**, deel 1 en 2, per deel **f 49,50**

**Ds. J. D. Barth - Onze Ned. Geloofsbelijdenisge-
schriften**, 442 pag. in fraaie skivertexband **f 49,95**

Praktische concordantie van de Bijbel.
Voor huisgebruik, verenigingen etc. gebonden **f 15,90**

Grote Trommius - concordantie, gebonden **f 69,50**

Christelijke Encyclopedie, 6 delen in pr. banden, per
deel **f 69,50**

Uw bestellingen (te verzenden zonder postzegel) wordt
gaarne korrekt verzorgd door:

**BOEKHANDEL
G. DEN BOER-JR.
TWIJZEL**

tel. 05115-1496,
Antwoordnummer 15,
9250 ZA TWIJZEL

**Dit is úw
vakantiereis
naar Israël.
Met Amicitia.**
**In vijftien dagen ontdekt u,
in het spoor van het
oude en nieuwe testament,
de krachten van dit
bijzondere
land.**

10 juli **f. 1.875.-**
21 augustus **f. 1.885.-**
11 september **f. 1.895.-**
18 september **f. 1.895.-**
2 oktober **f. 1.895.-**
9 oktober **f. 1.895.-**
16 oktober **f. 1.890.-**
30 oktober **f. 1.860.-**

Ds. M. Vlietstra
Ds. L. Trouwborst
Ds. B.G.A. van de Wiel
Ds. H.K. van Wingerden
Ds. C. Treure

naam _____

adres _____

woonplaats _____

vraagt de Amicitia-reisgids 1979 aan. Opsturen in gesloten
enveloppe aan

IKV-Amicitia,
Postbus 22, 3340 AA H.I. Ambacht Tel. 01858-2046.
Frankeren met 55 cent.